

Tips voor lokale lobby rond de gemeenteraadsverkiezingen

Voor een goede, succesvolle lobby heb je een doel, kennis, tijd, goede timing, een netwerk en geduld nodig. Er is niet maar één manier die altijd werkt, maar er zijn wel factoren die helpen. Hieronder vind je een antwoorden op veel gestelde vragen.

Hoe bedien je als aanbieder de vele gemeenten waar je mee te maken hebt? Hoe ga je om met die versnippering? En hoe besteed je als organisatie effectief en efficiënt?

- Maak een afweging en bedenk wat je uit de lobby wil halen. Lobbyen kost tijd en vraagt om een investering, ook als je het niet hebt gepland.
- Wees je bewust van het politieke speelveld. Welke tijd geef ik aan wie in de gemeente: de ambtenaar, wethouder of ook de gemeenteraad? Je hoeft niet alles politiek te maken. Een goede lobby is een spel van informatie delen op het juiste moment met de juiste mensen. Dat kan ook door bijvoorbeeld de (regionale) media te benaderen.

De ondoorgrondelijkheid van zorgregio's. 'We zitten overal aan tafel, maar daar blijft het bij, in het overleg zelf wordt niets besloten.

- Durf soms ook niet zoveel tijd te stoppen in overleg. Bedenk 'wat wil ik hier halen? Is dit overleg voorbereidend op besluit of verkennend?' Als je moet kiezen, ga dan eerder naar een besluitvormend overleg en laat de stukken opsturen.
- Het ambtelijk overleg is de basis, maar overlegtafels worden ook vaak beïnvloed van buitenaf. Heb jij ook die contacten buiten? Houd een brede blik, het is goed om breed draagvlak te vinden voor ideeën en wensen.

Hoe zit de structuur van de gemeente in elkaar? Bij wie kan je beste op welk moment terecht? Waar zet je in welke fase op in? Hoe pak je het aan als er sprake is van grotere samenwerkingsverbanden van gemeenten?

- Zoek uit welke stakeholders er zijn binnen de organisatie van de gemeente.
- Als zorgaanbieder heb je contact met ambtenaren. Als er dingen anders moeten of niet goed geregeld zijn, kaart dat dan eerst hier aan. Ambtenaren kunnen je misschien niet altijd helpen, maar hebben wel begrip voor je vervolgstappen als zij vooraf geïnformeerd zijn.
- De gemeenteraad is één van je belangrijkste stakeholders. De gemeenteraad moet weten wat er speelt in de gemeente. Als ze niets van de burger horen en geen klachten krijgen, gaan ze ervan uit dat het goed gaat.
- Proactief dilemma's delen werkt beter dan een opgepoetst imago. Zorgorganisaties vertellen vaak wat er goed gaat en wat er nodig is. Delen dat iets schuurt, dat wekt juist vaak vertrouwen.
- Benader de raadsleden met de portefeuillehouders zorg. Vaak heeft jouw idee of wens verschillende kanten. Probeer dus te bedenken wat de verschillende partijen aanspreekt in jouw plan.

- Werk samen met diverse partijen in de lokale lobby. Investeer niet alleen in coalitiepartijen, maar ook in de oppositie. Politieke verhoudingen veranderen.
- Zoek de juiste persoon. Er zijn veel werkgroepen en commissies die het sociaal domein raken. Check de website van de gemeenten en/of benader de raadsgriffier voor informatie over wie zorg in de portefeuille heeft.
- De gemeentesecretaris stuurt het ambtelijke apparaat aan en is een heel nuttig contact. Hij kan verder helpen als het gaat om informatie over het proces.
- Timing, weet je wanneer wat speelt? Ook hier kan de griffier bij helpen. Op het moment dat een onderwerp geagendeerd staat moet je ruim van tevoren met je inbreng komen.

De stap naar de gemeenteraad is groot. Hoe kun je het beste inspreken?

- Inspreken bij raads- of commissievergaderingen is een krachtig instrument. Zorg dat de juiste persoon dat doet. Breng de sector en de belangen naar voren, niet de organisatie. Je krijgt maar kort de tijd. Wees dus concreet, stel vragen aan raadsleden. Zorg altijd dat je je inbreng geprint meeneemt en uitdeelt, zodat raadsleden het kunnen nalezen. Blijf vooral zitten tot een pauze, veel raadsleden willen dan nog even napraten met de insprekers.
- Zorg voor goede timing. Leg al vroeg lijntjes met de fracties. De meeste informatie komt te laat bij de gemeenteraadsleden. Denk bij het inspreken aan een cyclus van 6 weken waarbij de informatie wordt meegenomen in het fractieoverleg, commissievergadering.

Hoe ga je om met het verschil in kennisniveau bij de gemeente? Zeker raadsleden zijn geen experts en hebben vaak behoefte aan meer kennis. Hoe zorg je dat ze een luisterend oor hebben voor onze boodschap?

- Gemeenteraadsleden hebben weinig tijd, soms beperkte kennis en willen zich profileren. Vraag ook vooral waar zij in geïnteresseerd zijn of wat zij nodig hebben voor een debat met de wethouder. Zorg voor hapklare, concrete, juiste informatie.
- Een werkbezoek is handig om kennis te maken met de (nieuwe) woordvoerder zorg en hen te informeren. Als je al een goed contact hebt, is stap ook niet zo groot als je iets wilt melden.

Hoe breng je het beste je boodschap onder de aandacht?

- Zorg voor een heldere, consistente boodschap.
- Wees open over je belang. Raadsleden kijken of het belang vaker voorkomt en of het aansluit bij de ideeën van de partij. Daarin zit hun afweging. Zorg dat je het kunt onderbouwen en dat het voor meer mensen geldt.
- Spreek niet alleen aan op problemen maar spreek aan op handelingsperspectief. Wat moet of kan de ander doen om de situatie te verbeteren en wat draag je als organisatie zelf bij?
- Persoonlijk contact is kansrijker dan een nota via een mail. Tekst is moeilijker te onthouden dan een verhaal van een cliënt die je zelf hebt ontmoet. Organiseer vooral een werkbezoek.
- Kijk ook naar andere mensen die je boodschapper kunnen zijn. Hoe krijg je het beste bereik? Laat het verhaal of je boodschap niet altijd vertellen door de directeur, maar ook door een cliënt of een medewerker.

Hoe kan ik het beste lobbyen tijdens de campagnetijd?

- Tijdens campagneperiode wil elk kandidaatsgemeenteraadslid zichzelf profileren. Breng ook je eigen belang naar voren, anders ben jij hun campagne.

- Organiseer een debat en nodig de woordvoerders uit. Dit kan ook met een aantal (cliënten)organisaties over een gemeenschappelijk thema. Je kunt ook aanhaken bij een bestaand debat en hier iets inbrengen.
- In deze periode worden beslissingen door de gemeenteraad heen gejaagd of juist vertraagd. Wees alert hoe het wordt gebracht, soms lijkt iets een voldongen feit, maar is het nog een voorstel. Hou de agenda in de gaten en vraag na bij ambtenaren, raadsleden of de griffier hoe het proces eruitziet.

Na de verkiezingen: We moeten straks weer opnieuw beginnen met een nieuwe gemeenteraad en wethouder, hoe doen we dat?

- Stuur een bedankmail bij afscheid van de oude raadsleden waar je contact mee hebt gehad. Zij kunnen je introduceren bij hun opvolger.
- Feliciteer nieuwe wethouders en raadsleden na de verkiezingen. Leg contact met ze en nodig ze uit voor een werkbezoek of een informatieavond.
- Nieuwe raadsleden zijn het eerste jaar op zoek naar hun rol. Wat worden hun speerpunten en hoe gaan ze dat bereiken zijn vragen die raadsleden zichzelf stellen. Ze verzamelen informatie om hun positie te bepalen, dus zorg dat je kennis maakt en te weten komt wat ze van plan zijn in hun raadsperiode.
- Nodig raadsleden en/of wethouders uit voor werkbezoeken. Wacht daarbij tot de formatie rond is en iedereen tot rust is gekomen op de nieuwe plek. Tijdens deze bezoeken willen raadsleden graag verhalen horen die ze kunnen gebruiken om na te vertellen, liefst van cliënten of medewerkers zelf. Reik ze deze leefwereld en praktijkverhalen aan. Nodig ook de medewerkers van politici uit.

Links of leestips

- Hoe werkt de gemeente: taken, bestuur en verkiezingen, zie [filmpje van Prodemos](#)
- Wil je bij het vaststellen van je thema's kijken hoe je gemeente ervoor staat? De website www.waarstaatjegemeente.nl laat voor alle Nederlandse gemeenten zien waar ze staan op het gebied van bijvoorbeeld jeugdhulp, Wmo en armoede. De site is bedoeld voor gemeentebestuurders en ambtenaren, maar is ook geschikt voor andere geïnteresseerden.